

MONETE DACE DE TIP VRÂNCEAN

— Tezaurul din Voloșcani-Putna —

de CONST. MOISIL

Dintre toate regiunile țării noastre singură Vrancea nu dăduse la iveală până acum monete antice, care să poată fi atribuite străvechilor ei locuitori, Dacii, din timpurile anterioare cuceririi romane. Iată însă, că o importantă descoperire de monete „barbare” făcută în satul Voloșcani, comuna Vidra, din județul Putna, deci în inima Vrancei, vine să ne arate, că și Dacii din această regiune au bătut monete proprii, care se încadrează normal în rândurile celorlalte monete dace cunoscute până astăzi. Descoperirea nu este atât de recentă, căci datează de prin 1914, iar informațiile ce am primit despre ea sunt din 1934.

În vara acestui an s'a prezentat la Cabinetul Numismatic al Academiei Române un tânăr avocat din București, oferindu-mi spre cumpărare trei monete mici de argint de factură barbară și reprezentând tipurile obișnuite ale monetelor dace: pe față capul lui Zeus, iar pe revers călărețul dac. Dar spre deosebire de monetele dace cunoscute, acestea prezentau câteva particularități neobișnuite. În primul rând erau mai mici și mai groase, deși greutatea lor corespundea cu a tetradrahmelor macedonene, cântărind până la 13,90 gr. Al doilea, capul lui Zeus avea părul de pe frunte pieptănat într-o torsadă dublă și exagerat de lată, mustața de asemenea dublă, iar barba formată din două rânduri de bucle. În sfârșit călărețul de pe revers era îndreptat spre stânga, calul avea corpul foarte gros, iar capul mic și îngust. Pe o piesă călărețul ținea mâna dreaptă ridicată în sus, pe alta avea în câmpul din față și din spate câte o rozetă de mici globule. (Fig 1—2).

Mi-am dat numaidecât seama, că piesele acestea erau cu totul deosebite de monetele dace obișnuite și surpriza mea a fost și mai mare când tânărul avocat mi-a declarat, că le-a achiziționat în comuna Vidra din județul Putna, unde fusese pentru un proces. Natural, le-am cumpărat imediat pentru Cabinetul Numismatic și apoi

am căutat să urmăresc descoperirea. Deoarece nu puteam pleca la fața locului, m'am adresat în scris d-lui Emil Chirică, pe atunci magistrat în Vidra și fost elev al meu la liceul din Focșani, rugându-l să cerceteze împrejurările în care s'au găsit monetele și să mai achiziționeze exemplarele ce va mai găsi. Peste puțin timp d-sa mi-a răspuns, că prin 1914 s'a descoperit un tezaur cu astfel de monete în satul Voloșcani, dependent de comuna Vidra, compus din vreo 60 de piese. Descoperitorul a fost țăranul Ștefan Diaconu de acolo, iar locul unde le-a găsit este un teren, pe care fusese odinioară un sat vechiu distrus de incendiu. Monetele s'au împrăștiat printre săteni, astfel că d. Chirică n'a mai găsit decât un singur exemplar, pe care mi l-a trimis pentru Cabinetul Numismatic al Academiei Române. El este de tipul celor achiziționate de avocatul bucureștean, cu singura deosebire, că pe revers, în fața călărețului este o rozetă de globule,

Fig. 1.

Fig. 2.

iar la spatele lui o roată tot din globule. Menționez, că o piesă identică provenind din acelaș tezaur, cumpărase tot în 1934 d. Dr. C. Deculescu, cunoscutul numismat și colecționar, pe care de asemenea a cedat-o pentru acest Cabinet Numismatic.

Descoperirea unui număr atât de mare de monete dace de acelaș fel și de tipuri și emisiuni atât de caracteristice, m'a îndreptățit să le consider delc început ca produsele unei monetării locale, care lucrease în antichitate pentru tribul dac din regiunea Vrancei. De aceea numirea de monete dace de tip vrâncean, pe care am dat-o acestor piese, mi-se pare cea mai potrivită.

Justețea acestor aprecieri mi-au confirmat-o acum de curând unele cercetări făcute de d. Const. C. Giurescu, profesor la universitatea din București, în legătură cu descoperirea de mai sus. Întâmplător a achiziționat și d-sa dela Voloșcani două monete dace: una de categoria celor de mai sus, iar cealaltă de tipul monetelor dace din nor-

dul Ardealului. Cu acest prilej d-se a putut obține și informații mai bogate cu privire la descoperirea monetară de acolo, informații pe care le-a comunicat într-o ședință a Institutului de istorie națională din București, ținută în luna Iunie 1947. Din ele rezultă că la Voioșcani s'au făcut în mai multe rânduri descoperiri de monete dace, unele de tip vrâncean, altele diferite. De asemenea că numărul pieselor găsite a fost uneori foarte mare și că odată descoperitorii au ajuns în fața justiției. Prin urmare din cercetarea dosarelor instanței respective s'ar putea obține informații mai bogate și mai precise asupra împrejurărilor descoperirii și a soartei ce au avut monetele găsite.

În legătură cu atribuirea pieselor descrise mai sus din tezaurul dela Voioșcani tribului dac din Vrancea, țin să precizez, că până în anul 1939 nu se publicaseră în lucrările de specialitate decât 3 monete de acest tip (*Dessewffy barbar penzei* nr. 563, 885 și 1303; Pink, *Die Münzprägung der Ostkellen und ihrer Nachbarn* p. 62 și fig. 157-158 și 159 (care sunt aceleași din *Dessewffy*). Toate au fost atribuite fără motive serioase, Dacilor din Serbia. Cum însă în Vrancea s'au găsit monete de acest tip în număr mult mai mare, din mai multe emisiuni și strânse în tezaure, este normal să le considerăm ca provenind dela Dacii de aici și ca fiind tipul monetar specific al acestora. În orice caz problema nu se va putea lămurii definitiv, decât după ce se va cunoaște mai de aproape descoperirea dela Voioșcani și dacă se vor găsi și în alte localități din Vrancea monete de acest tip.

UN TALER COMEMORATIV ELVEȚIAN

de ILIE ȚABREA

În Elveția se respectă și astăzi tradiția de a se comemora anumite evenimente importante prin baterea unor frumoase monete jubiliare. Ultima monetă de acest fel este un taler artistic executat, bătut cu ocazia renumitelor serbări păstorești ce au avut loc în Septembrie 1946 la Unspunnen lângă Interlaken, în Elveția centrală.

Primele serbări păstorești au avut loc în Elveția în anii 1805 și 1808 și au fost provocate de situația politică și socială de pe acea vreme. Se știe că revoluția franceză distrusese temeliiile vechii confederații elvețiene, în care seniorii și latifundiarii jucaseră un rol de frunte, iar cla-